

58. KINH VƯƠNG TỬ VÔ ÚY (*Abhayarājakumāra Sutta*)¹

83. Như vậy tôi nghe.

Một thời, Thế Tôn ở tại Rājagaha (Vương Xá), Veḷuvana (Trúc Lâm), Kalandakanivāpa (chỗ nuôi các con sóc). Rồi Vương tử Abhaya² (Vô Úy) đi đến Nigaṇṭha Nāṭaputta; sau khi đến, đánh lễ Nigaṇṭha Nāṭaputta rồi ngồi xuống một bên. Nigaṇṭha Nāṭaputta nói với Vương tử Abhaya đang ngồi một bên:

– Nay Vương tử, Vương tử hãy đi đến luận chiến với Sa-môn Gotama và nhờ vậy tiếng đồn tốt đẹp sau đây được truyền đi cho Vương tử: “Sa-môn Gotama có thân lực như vậy, có uy lực như vậy, đã bị Vương tử Abhaya luận chiến.”

– Thưa Tôn giả, làm thế nào con có thể luận chiến Sa-môn Gotama có thân lực như vậy, có uy lực như vậy?

– Nay Vương tử, hãy đi đến Sa-môn Gotama; sau khi đến, hãy nói với Sa-môn Gotama như sau: “Bạch Thế Tôn, Như Lai có thể nói lời nói, do lời nói ấy, những người khác không ưa, không thích chăng?” Nếu Sa-môn Gotama được Vương tử hỏi như vậy và trả lời như sau: “Này Vương tử, Như Lai có thể nói lời nói, do lời nói ấy, những người khác không ưa, không thích”, thời Vương tử hãy nói với Sa-môn Gotama: “Bạch Thế Tôn, nếu xử sự như vậy thời có gì sai khác giữa kẻ phạm phu với Ngài? Kẻ phạm phu có thể nói lời nói, do lời nói ấy, những người khác không ưa, không thích.” Còn nếu Sa-môn Gotama được Vương tử hỏi như vậy và trả lời như sau: “Này Vương tử, Như Lai không có thể nói lời nói, do lời nói ấy, những người khác không ưa, không thích”, thời Vương tử hãy nói với Sa-môn Gotama: “Bạch Thế Tôn, nếu xử sự như vậy, thời vì sao Devadatta được Ngài trả lời như sau: ‘Devadatta phải đọa vào đọa xứ (*apāyika*), Devadatta phải đọa vào địa ngục, Devadatta phải đọa trong một kiếp,³ Devadatta không thể nào cứu chữa được’? Và vì Ngài nói những lời như vậy, Devadatta phẫn nộ, không hoan hỷ.” Nay Vương tử, Sa-môn Gotama khi bị Vương tử hỏi câu hỏi hai móc như vậy, sẽ không có thể nhả ra, cũng không có thể nuốt vào. Ví như một móc sắt bị mắc vào cổ họng một người nào, người ấy không có thể nhả ra, cũng không có thể nuốt vào được. Cũng vậy, này

¹ Tham chiếu: *Đại trí độ luận* 大智度論 (T.25. 1509.35. 0321b15); *Thập trụ Tỳ-bà-sa luận* 十住毘婆沙論 (T.26. 1521.11. 0079b01).

² Con Vua Bimbisāra (Tần-bà-sa-la).

³ *Kappaṭṭha*: Phải sống một kiếp trong những cảnh giới đau khổ như vậy, không thể thoát ly được.

Vương tử, Sa-môn Gotama khi bị Vương tử hỏi câu hỏi hai móc như vậy, sẽ không có thể nhả ra, cũng không có thể nuốt vào.

– Thưa vâng, Tôn giả.

Vương tử Abhaya vâng đáp Nigantha Nātaputta, từ chỗ ngồi đứng dậy, đánh lễ Nigantha Nātaputta, thân bên hữu hướng về ông rồi đi đến Thế Tôn; sau khi đến, liền đánh lễ Thế Tôn và ngồi xuống một bên.

84. Vương tử Abhaya đang ngồi một bên, nhìn mặt trời rồi suy nghĩ: “Hôm nay, không phải thời để luận chiến với Sa-môn Gotama. Ngày mai, ta sẽ luận chiến với Sa-môn Gotama tại nhà của ta”, liền bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, ngày mai mong Thế Tôn nhận lời dùng cơm, với Ngài là người thứ tư.

Thế Tôn im lặng nhận lời. Rồi Vương tử Abhaya, sau khi biết Thế Tôn đã nhận lời, liền từ chỗ ngồi đứng dậy, đánh lễ Thế Tôn, thân bên hữu hướng về Ngài rồi ra đi.

Thế Tôn, sau khi đêm ấy đã mãn, vào buổi sáng, đắp y, cầm theo y bát, đi đến chỗ của Vương tử Abhaya; sau khi đến, liền ngồi trên chỗ đã soạn sẵn. Rồi Vương tử Abhaya tự tay mời mọc, làm cho Thế Tôn thỏa mãn với những món ăn thượng vị, loại cứng và loại mềm. Vương tử Abhaya chờ cho Thế Tôn sau khi đã dùng xong, tay đã rời khỏi bát, liền lấy một ghế thấp khác rồi ngồi xuống một bên.

85. Sau khi ngồi một bên, Vương tử Abhaya bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, Như Lai có thể nói những lời, do những lời ấy, người khác không ưa, không thích chăng?

– Nay Vương tử, phải chăng ở đây, [câu hỏi] có dụng ý một chiều?⁴

– Bạch Thế Tôn, các vị Nigantha đã bị bại⁵ ở đây rồi.

– Nay Vương tử, vì sao Vương tử lại nói như vậy: “Bạch Thế Tôn, các vị Nigantha đã bị bại ở đây rồi”?

– Bạch Thế Tôn, ở đây, con đi đến Nigantha Nātaputta; sau khi đến, con đánh lễ Nigantha Nātaputta rồi ngồi xuống một bên. Bạch Thế Tôn, Nigantha Nātaputta nói với con đang ngồi một bên: “Này Vương tử, Vương tử hãy đi đến luận chiến với Sa-môn Gotama và nhờ vậy tiếng đồn tốt đẹp sau đây được truyền đi cho Vương tử: ‘Sa-môn Gotama có thần lực như vậy, có uy lực như vậy, đã bị Vương tử Abhaya luận chiến.’” Bạch Thế Tôn, khi được nghe nói vậy, con thưa với Nigantha Nātaputta: “Thưa Tôn giả, nhưng làm thế nào, tôi có thể luận chiến với Sa-môn Gotama, một vị có thần lực như vậy, có uy lực như vậy?” “Này Vương tử, hãy đi đến Sa-môn Gotama; sau khi đến, hãy nói

⁴ *Ekamsena*: Chỉ cho câu hỏi hai mặt mà các đạo sĩ Ni-kiên từ dùng để bắt bẻ Sa-môn Gotama. Xem *Ekamsavādo* trong *M. II. 197*.

⁵ *Anassum*: Đã bị bại. *MA. III. 109* viết chữ *naṭṭhā* có nghĩa bị bại, bị thua.

với Sa-môn Gotama như sau: ‘Bạch Thế Tôn, Như Lai có thể nói lời nói, do lời nói ấy, những người khác không ưa, không thích chăng?’ Nếu Sa-môn Gotama được Vương tử hỏi như vậy và trả lời như sau: ‘Này Vương tử, Như Lai có thể nói lời nói, do lời nói ấy, những người khác không ưa, không thích’, thì Vương tử hãy nói với Sa-môn Gotama: ‘Bạch Thế Tôn, nếu xử sự như vậy, thì có gì sai khác giữa kẻ phạm phu với Ngài? Kẻ phạm phu có thể nói lời nói, do lời nói ấy, những người khác không ưa, không thích.’ Còn nếu Sa-môn Gotama được Vương tử hỏi như vậy và trả lời như sau: ‘Này Vương tử, Như Lai không có thể nói lời nói, do lời nói ấy, những người khác không ưa, không thích’, thì Vương tử hãy nói với Sa-môn Gotama: ‘Bạch Thế Tôn, nếu xử sự như vậy, thì vì sao Devadatta được Ngài trả lời như sau: Devadatta phải đọa vào đọa xứ, Devadatta phải đọa vào địa ngục, Devadatta phải đọa trong một kiếp, Devadatta không thể nào cứu chữa được? Và vì Ngài nói những lời như vậy, Devadatta phẫn nộ, không hoan hỷ.’ Này Vương tử, Sa-môn Gotama, khi bị Vương tử hỏi câu hỏi hai móc như vậy, sẽ không thể nhả ra, cũng không thể nuốt vào. Ví như một móc sắt bị mắc vào cổ họng của một người nào, người ấy không có thể nhả ra, cũng không có thể nuốt vào được. Cũng vậy, này Vương tử, Sa-môn Gotama, khi bị Vương tử hỏi câu hỏi hai móc như vậy, sẽ không có thể nhả ra, cũng không có thể nuốt vào.”

86. Lúc bấy giờ, có đưa con nít ngây thơ nằm giữa trên đầu gối của Vương tử Abhaya. Rồi Thế Tôn nói với Vương tử Abhaya:

– Này Vương tử, Vương tử nghĩ thế nào? Nếu đưa con nít này, do sự vô ý của Vương tử, hay do sự vô ý của người vú hầu, thọc một cây gậy hay nuốt một hòn đá vào trong miệng, vậy Vương tử phải làm gì?

– Bạch Thế Tôn, con phải móc cho ra. Bạch Thế Tôn, nếu con không thể móc ra lập tức, thì với tay trái con nắm đầu nó lại, với tay mặt lấy ngón tay làm như cái móc, con sẽ móc cho vật ấy ra, dầu có phải chảy máu. Vì sao vậy? Bạch Thế Tôn, vì con có lòng thương tưởng đứa trẻ.

– Cũng vậy, này Vương tử, lời nói nào Như Lai biết không như thật, không như chân, không tương ứng với mục đích, và lời nói ấy khiến những người khác không ưa, không thích, thì Như Lai không nói lời nói ấy. Lời nói nào Như Lai biết là như thật, như chân, không tương ứng với mục đích, và lời nói ấy khiến những người khác không ưa, không thích, thì Như Lai không nói lời nói ấy. Và lời nói nào Như Lai biết là như thật, như chân, tương ứng với mục đích, và lời nói ấy khiến những người khác không ưa, không thích, Như Lai ở đây biết thì giải thích lời nói ấy. Lời nói nào Như Lai biết là không như thật, không như chân, không tương ứng với mục đích, và lời nói ấy khiến những người khác ưa thích, Như Lai không nói lời nói ấy. Lời nói nào Như Lai biết là như thật, như chân, không tương ứng với mục đích, và lời nói ấy khiến những người khác ưa thích, Như Lai không nói lời nói ấy. Và lời nói nào Như Lai biết là như thật, như chân, tương ứng với mục đích, và lời nói ấy khiến những người khác ưa thích,

ở đây, Như Lai biết thời giải thích lời nói ấy. Vì sao vậy? Nay Vương tử, Như Lai có lòng thương tưởng đối với các loài hữu tình.

87. – Bạch Thế Tôn, những Sát-đế-ly có trí, những Bà-la-môn có trí, những gia chủ có trí, những Sa-môn có trí này, sau khi soạn sẵn câu hỏi, đến Như Lai và hỏi: “Bạch Thế Tôn, không hiểu Thế Tôn có suy nghĩ trước trong trí như sau: ‘Nếu có những ai đến Ta và hỏi như vậy, được hỏi như vậy, Ta sẽ trả lời như vậy’, hay Như Lai trả lời ngay [tại chỗ]?”⁶

– Nay Vương tử, nay ở đây Ta sẽ hỏi Vương tử, nếu Vương tử hoan hỷ, hãy trả lời câu hỏi ấy. Nay Vương tử, Vương tử nghĩ như thế nào? Vương tử có giỏi về các bộ phận sai biệt một cái xe không?

– Thưa vâng, bạch Thế Tôn, con có giỏi về các bộ phận sai biệt một cái xe.

– Thưa Vương tử, Vương tử nghĩ thế nào? Nếu có những người đến Vương tử và hỏi như sau: “Bộ phận này của cái xe tên gọi là gì?” Không hiểu Vương tử có suy nghĩ trước trong trí như sau: “Nếu có những ai đến ta và hỏi ta như vậy, ta sẽ trả lời cho họ như vậy”, hay là Vương tử trả lời ngay [tại chỗ]?

– Bạch Thế Tôn, vì con là người đánh xe nổi tiếng, rất giỏi về các bộ phận sai biệt trong một cái xe nên con sẽ trả lời ngay [tại chỗ].

– Cũng vậy, nay Vương tử, những Sát-đế-ly có trí, những Bà-la-môn có trí, những gia chủ có trí, những Sa-môn có trí này, sau khi soạn sẵn câu hỏi, đến Như Lai và hỏi, Như Lai sẽ trả lời ngay [tại chỗ]. Vì sao vậy? Thưa Vương tử, pháp giới⁷ đã được Như Lai khéo biết. Và vì Như Lai khéo biết pháp giới nên Như Lai trả lời ngay [tại chỗ].

Khi được nghe nói vậy, Vương tử Abhaya bạch Thế Tôn:

– Thật vi diệu thay, bạch Thế Tôn! Thật vi diệu thay, bạch Thế Tôn! Bạch Thế Tôn, như người dựng đứng lại những gì bị quăng ngã xuống, phơi bày ra những gì bị che kín, chỉ đường cho kẻ đi lạc hướng, đem đèn sáng vào trong bóng tối để những ai có mắt có thể thấy sắc. Cũng vậy, Chánh pháp đã được Thế Tôn dùng nhiều phương tiện trình bày, giải thích.

Nay con xin quy y Thế Tôn, quy y Pháp và quy y chúng Tỷ-kheo. Mong Thế Tôn nhận con làm cư sĩ, từ nay cho đến mạng chung, con trọn đời quy ngưỡng.

⁶ *Thānaso*: Có hai nghĩa, ngay tại chỗ ấy và trong lúc ấy.

⁷ *Dhammadhātu*. Xem *D.* II. 8; *MA.* III. 113 viết *dhammasabhāva*.